

A hazug legény

Volt egyszer egy szegény ember s ennek egy nagy kamasz fia. Dolgozni nem dolgozott ez a legény, de annál többet hazudott. Csak úgy folyt ki a száján a hazugság. Azt mondta egyszer a szegény ember:

- Jobb volna, ha dolgoznál, fiam, mert hazugságból nem lehet megélni.
- Nem-e? - vágott vissza a legény. - No, én megmutatom, hogy urasan megélek a hazugságból!

Azzal fogta magát, még aznap elbúcsúzkodott az apjától, s elment szerencsét próbálni.

Amint ment, mendegélt az úton, találkozik egy magaszórú kamaszlegénnyel.

Köszöntik egymást, szóba ereszkednek, s hát a másik legény egy úton jár vele: ez is szerencsét próbálni indult.

Kérdi a hazug legény:

- No, pajtás, tudsz-e szót szóra mondani?
- Hogyne tudnék - mondja a másik.
- Hát akkor gyerünk együtt.

Egyszerre kezet csaptak, erős barátságot kötöttek, s mentek tovább. Még egy puskalövésnyire sem haladtak, jön feléjük a szolgabíró négylovas hintón. A szolgabíró csavargó betyároknak nézte a legényeket, megállította a hintót, s magához intette őket. Kérdi tőlük, hogy honnan jönnek.

- Mi egyenesen Budapestről - felelt a hazug legény.
- Hazudsz - rikkantott rá a szolgabíró -, hiszen Budapest felé mentek!

De a hazug legény feltalálta magát, azt mondta, hogy valamit Pesten feledtek, s azért fordultak meg.

- No, ha Pesten jártatok, mi újság van ott? - kérdezte a szolgabíró.
- Hej, tekintetes uram, nagy újság van ott. Egy talián akkora madarat mutogat, hogy az egyik szárnya Pest s a másik Buda fölött lebeg.
- Ejnye, ilyen-olyan füllentője - förmedt rá a szolgabíró -, ezért a nagy hazugságért huszonötöt veretek rád.

Mindjárt le is húzatta a legényt a tíz körméről, s a hajdú olyan huszonötöt vert rá, hogy csillagot rúgott a hazug legény.

- Hiszen megálljon a szolgabíró úr - fenyegetőzött a legény -, megyek egyenest a király színe elé, s bepanaszolom, hogy ilyen ártatlanul megbotoztatott.

A szolgabíró egy kicsit meghökkent, s kérdi a másik legénytől:

- Hát csakugyan van Pesten olyan nagy madár, te?

Feleli a szót szóra mondó legény:

- Hát biz én akkora madarat nem láttam, de láttam akkora madártojást, hogy huszonnégy ember emelgette rettentő nagy vasrudakkal.

"Hm - gondolja a szolgabíró -, hátha mégis igaza van annak a legénynek. Azt a nagy tojást csak olyan madár tojhatta, melynek az egyik szárnya Pest s a másik Buda fölött lebeg." - Adott a hazug legénynek száz forintot csak álljon el a panaszától.

A két legény továbbment nagy vígan, s útközben megosztottak a száz forinton. A hazug legénynek volt már ötven forintja a zsebében, huszonöt pálcaütés a hátán.

Hanem még két puskalövésnyire sem haladtak, jön szembe velük egy másik négylovas hintó. A vicispán ült ezen a hintón, s ez is megállította a legényeket.

- Honnan, merről, hé?

- Pestről - felelt a hazug legény.

- Hazudsz, te kapcabetyár, mert most éppen Pest felé mentek.

- Jaj, lelkem, tekintetes uram, ottfelejtettünk valamit - toldotta meg a szót szóra mondó.

- Jól van, jól, hiszem, de hát mi újság Pesten?

- Hej, ne is kérdje, tekintetes uram, mert a Duna meggyúlt, s fenékgig kiégett a víz a medréből.

Szörnyű haragra lobbant a vicispán! Hogy így a szemébe hazudjon egy kapcabetyár! Nosza, parancsolja a hajdúnak, hogy húzza le a legényt a húsz körméről, s olyan huszonötöt verjen rá, hogy holta napjáig vakarja a helyét.

No, ezt meg is kapta a legény, egy sem hiányzott a huszonötéből. De a legény a vicispánt is megfenyegette, hogy egyenest a királyhoz megy panaszra, amiért őt ártatlanul megverette.

Meghökkent egy kicsit a vicispán, hátha mégis igaza van a legénynek. Kérdi a másiktól:

- Hát csakugyan meggyúlt a Duna, hé, s elégett?

- Már azt nem láttam, ha mondanám, hogy láttam, hazudnék, tekintetes uram - felelt a szóra szót mondó legény -, de láttam az utcákon s a piacokon annyi sült halat, hogy a népek nem tudnak kijönni a házakból.

"Hm - gondolja a vicispán -, mégis igaza lehet a legénynek. Bizonyosan az égő Dunában sült meg az a tenger sok hal." - Adott a hazug legénynek kétszáz forintot, csak álljon el a panaszától.

A hazug legény ezt is megosztotta a szóra szót mondó legénnyel, s most már volt százötven forint a zsebében s ötven pálcaütés a hátán.

No de ki látott s hallott ilyet? Három puskalövésnyire sem haladtak, jött velük szemben hatlovas hintón a főispán. Ez is megállítja a legényeket, s vallatóra fogja. Bezzeg, hogy a főispánnak is azt felelték, amit a szolgabírónak s vicispánnak.

- Jól van - mondta a főispán -, elhiszem, hogy Pestről jöttök, hát mi újság Pesten?

Feleli a hazug legény:

- Hej, nagyságos uram, nagy ott a gyász s a szomorúság. Az egész várost gyászfeketébe vonták, merthogy meghalt a Jézus Krisztus!

De olyat még nem látott a világ, amilyen szertelen haragra gerjedt a főispán. Hogy őt lóvá akarja tenni egy csavargó!

- Hé, Jancsi! - kiáltott a pandúrnak - huszonötöt erre a kapcabetyárra!

A hazug legényt lekapták a húsz körméről, s olyan huszonötöt vertek rá számolatlan, hogy az eget is bőgőnek nézte.

- Hiszen nem hagyom én ezt annyiban - kiabált a hazug legény -, megyek Budára a királyhoz, s elpanaszolom, hogy minden igaz ok nélkül verik a szegény legényt.

- Eredj, csak eredj - mondta a főispán, s aztán megkérdezte a másiktól: - No, hát te is ezt az újságot tudod? Csakugyan meghalt a Jézus Krisztus?

- Hát biz én, nagyságos uram - felelt a szóra szót mondó legény -, hazudnék, ha azt mondanám; hogy hallottam, amit a társam hallott, de azt magam is láttam, hogy lajtorják vannak támasztva az éghez, s csupa feketébe öltözött angyalok járnak fel s alá.

Szeget ütött a főispán fejébe ez a beszéd: hátha csakugyan igazat mondott ez a legény. Az angyalok csak nem gyászolhatnak akárkit. Elkezdte kérlelni a hazug legényt, s adott neki háromszáz forintot, csak álljon el a panaszától. Megijedt erősen, hogy a király elcsapja.

A hazug legény a háromszáz forintnak is a felét a szóra szóra mondó legénynek adta, most hát volt már háromszáz forint a zsebében s hetvenöt pálca a hátán.

De ez éppen elég is volt neki. Azt mondta a pajtásának:

- No, pajtás, én hazamegyek, elég nekem, amit kerestem. Isten áldjon.

Azzal megfordult, s hazáig meg sem állott. A háromszáz forintot az apjának adta, a hetvenöt pálcaütést szépen magának tartotta. Aztán mégis meggondolta magát, s elkezdett dolgozni keményen.

Így volt, vége volt, igaz volt. Aki nem hiszi, járjon utána.